

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Prešernova ulica 54
Uredništvo „Domovine“, Miklošičeva cesta 16, Telefon 72

Izhaja vsak petek.

Naročnina: Četrtno Din 7.50, polletno Din 15.—,
celoletno Din 30.—.

Pogubna davčna politika

Radić in njegovi prijatelji so svoječasnó zelo mnogo obljubovali volilcem, čeravno je vsak pameten človek vedel že vnaprej, da se njihove obljube ne morejo izpolniti. Volilce so pridobivali z najbolj neverjetnimi in demagoškimi obljubami. Obljubovali niso samo kmetu vsak mesec sproti proglasitev republike, ampak tudi tako državo, v kateri bi ne bilo ne davkov in ne vojakov.

Tam, kjer so ljudje manj izobraženi, so verjeli takim bedastim obljubam ter so volili radićevce. Nobena Radićevih obljub se ni izpolnila, Radić sam je zavrgel svoje nauke. Vsakdo pa bi mislil, da bi človek, ki je obljuboval odpravo davkov, skrbel vsaj za njihovo omiljenje, kadar pride do vlade. O tem pa ni danes ne duha ne sluha in je zelo značilno, da pritiska davčni vijak ravno pod sedanjó vlado bolj kakor kdaj prej.

Davki morajo biti, kajti država mora za kritje svojih izdatkov imeti tudi primerne dohodke. Toda ravno tako jasno pa je tudi, da morajo biti davki tako urejeni, da ne bodo tlačili k tlom ravno one, ki so sami podpore najbolj potrebni. Davki imajo biti toliko in tako razdeljeni, da ne bodo dušili razvoja gospodarskega življenja ali pa, da bi uničevali posamezne stanove.

Samostojni demokrati so v vladi delali z vsemi silami, da bi se čim prej izvedlo izenačenje davkov ne samo za vse pokrajine v državi, ampak tudi sorazmerno za vse stanove, tako da bi ne bil n. pr. najbolj prizadet ravno kmetijski stan, ki plačuje danes sorazmerno veliko več davkov kakor pa drugi stanovci. Zahteve samostojnih demokratov so se približale že uresničenju, z njihovim izstopom iz vlade ter vstopom radićevcev vanjo je cela stvar zastala.

Namesto pričakovanega izenačenja davkov smo doživeli, da je začel pod novo vlado davčni vijak še hujše pritiskati in da se davčni preostanki neusmiljeno izterjujejo, četudi smo letos n. pr. v Sloveniji že veliko več plačali, kakor pa je bilo določeno v državnem proračunu.

Vsaka stvar pa mora imeti svoje meje. Letos je Slovenija plačala 27 milijonov dinar-

jev več, kakor je zahteval državni proračun, toda finančna delegacija je izračunala, da smo na ostalih davkih še dolžni 76 milijonov dinarjev, radi česar je naročila podrejenim davčnim uradom, naj izterjajo zaostale davke.

Naše narodno gospodarstvo preživlja težko krizo, povsod se opaža splošno pomanjkanje denarnih sredstev in v tem položaju je postopanje davčne uprave naravnost katastrofalno za posamezne gospodarske kroge in ne v zadnji vrsti za naš kmetijski stan.

Prepričani smo, da finančna delegacija ne postopa po lastnih nagibih, ampak predvsem po navodilih finančn. ministrstva. Brez dvoma bi radićevci v vladi lahko toliko vplivali na finančnega ministra, da bi ne zahteval nemogočih stvari. Brez dvoma bi mu lahko dopovedali, da prenapeta struna počí in da je taka davčna politika, ki popolnoma izčrpuje davčno moč, škodljiva za državo samo, ker ji duši vire dohodkov.

Odgovornost za tako početje pada na celokupno vlado, predvsem pa na radićevce, ki so svoječasnó toliko obljubovali, kako bodo olajšali kmetu davčna bremena. Poslanec Pucelj, ki je pred par meseci na shodu v Ljubljani nastopil proti prejšnji vladi, češ, da je ona kriva prevelikih davčnih bremen, danes lepo molči. Seveda, poslanec g. Pucelj je bil prej v opoziciji, sedaj pa je član velike vladne stranke, pa misli, da mora molčati, ko pritiska davčni vijak krepkeje na kmeta.

Radićevci so obljubovali odpravo davkov, pod njihovo vlado pa se doslej sploh še ni odpravil noben davek, pač pa se še bolj brezobzirno izterjujejo. To naj bi bila Radićeva in Puceljeva seljaška politika.

Davčna politika nove vlade nam dokazuje veliko razliko med besedami in dejanji Radićeve stranke. Velike so bile obljube, zgodilo pa se je ravno nasprotno, kar se je obljubovalo. Kdo naj še verjame ljudem, ki doslej še niso izvršili niti najmanjšega, kar so prej svečano prisegali.

Ob primernem času bo kmet obračunal s svojimi škodljivci, toda škode, ki mu jo povzroča davčna preobremenitev, mu žal nihče ne bo mogel povrniti.

Kako pa med tema dvema stoloma izgleda g. Pucelj, ki se šteje za zaščitnika slovenskega kmeta?

G. Pucelj je še nedavno bil član zemljoradnikov.

nato pa se je združil z Radićem, ki ga njegovi nedavni tovariši proglašajo za izdajalca kmečkih interesov. To medsebojno razkrinkavanje razsvetljuje Puceljevo politiko tako, da je g. Pucelj zlezal z dežja pod kap in da je torej njegova politika bila zavožena prej, pa je zavožena tudi sedaj. O enotni seljaški stranki, ki jo je g. Pucelj tudi že napovedoval in baš s tem opravičeval svoj pristop k radićevcem, ni več govora. G. Pucelj in njegovi torej ostanejo

le privesek stranke Stjepana Radića.

Ubogati ga morajo, ne dosežejo pa niti toliko, kolikor je črnega za nohtom. S tem, da nameravajo Radića in njegove apostole dovažati v Slovenijo, kakor so ga pripeljali na Krško polje udrihat po slovenski duhovščini, bodo storili slovenskemu kmetu presneto slabe usluge. Naš kmet je prenaveličan obljub in prazne gobezdavosti, njega tiščijo obupni življenjski pogoji, posebno pa davčni vijak. A davčni vijak ravno zdaj vrta žepe slovenskega kmeta bolj kakor kdaj prej. Ali se g. Pucelj in njegovi sploh upajo izreči kako ostro besedo za ublaženje davkov?

V ostalem pa te stvari in Puceljevo politiko za Radića mirno prepuščamo v presojo slovenskemu kmetu, ki itak sam najbolje vé in preizkuša, kako zlati dnevi so mu zdaj zasilji.

Pričakuje se, da bo

Narodna skupščina sklicana okrog 12. oktobra.

na kar se v Beogradu zopet prične redno parlamentarno delo in bomo zopet po delih lahko presojali zastopnike ljudstva. Prav verjetno pa je, da na jesen pride do večjih zanimivih političnih dogodkov. Ljubezen med radikali in radićevci se je zadnje dni precej omajala, ker radikali nočejo slepo ustregati radićevskim brezobzirnim zahtevam po preganjanju uradništva. Radić precej ostro napada notranjega ministra Maksimovića, ki noče kar preko noči zamenjati tistih uglednih uradnikov, ki so delovni in sposobni, a imajo samo to napako, da nočejo trobiti v radićevski rog. Navzlic nastalim nasprotjem med radikali in radićevci pa se je zadnje čase govorilo celo o združitvi obeh sedanjih vladnih strank (RR).

ker bodo na ta način najlažje odpravljena vsa sedanja in bodoča nesoglasja. Pri radićevcih ni ničesar nemogočega, pa zatoj tudi ni izključeno, da se docela sprevržejo v radikale. Takrat bomo slovenskim radićevcem pod vodstvom g. Pucelja pač iskreno čestitali! Govorilo se je zadnje dni tudi o raznih grupacijah drugih strank; tako, da bi se predvsem imeli združiti davidovičevci in muslimani.

Politični pregled

Beograd je še vedno brez posebnih političnih dogodkov. Edini važnejši politični dogodek v Beogradu je bil

kongres srbskih zemljoradnikov.

ki se je vršil v nedeljo in ponedeljek. Posebno zanimiva so na tem kongresu bila prerekanja, ali naj se srbski zemljoradniki (kmetje) združijo z Radićem v enotno srbsko-hrvatsko kmetisko stranko. Le par jih je bilo za to, vsi drugi pa so bili proti temu, in končno so se soglasno strinjali v sodbi, da

o sodelovanju z Radićem ne more biti govora, ker da je

Radić največji izdajalec kmečkega stanu in kmečkih interesov.

Ta sodba srbskih kmetov je Radića tako ujezila, da jih je proglasil za — «skrahirano srbijansko stranko».

Tako torej pri nas drug drugega obsojajo tisti, ki se proglašajo za največje zaščitnike kmeta in so še nedavno fantazirali o ustanovitvi enotne seljaške stranke za vso državo.

Napovedi pa se zaenkrat še ne uresničujejo. Tudi klerikalci bi se radi pririnjili v vlado. Dr. Korošec se je zadnje čase nahajal v istem francoskem kopališču kakor Pašić. Čudno, da ima enako bolezen. Toda novine so kmalu izvohale, da je dr. Korošca gnala v francosko kopališče predvsem politična razbolelost, želja, da bi se sestal s Pašićem in mu

ponudil svoj vstop v vlado.

Ker pa mu to nikakor ni uspelo, so klerikalni poslanci začeli razodevati, da je dr. Korošec že pred Pašićem bil na Francoskem in da vobče ni imel namena sestati se s Pašićem. Sicer pa tudi ne bi ničesar dosegel. Klerikalci so zaigrali zaupanje vseh drugih strank.

DOPISI

KRAŠNJA. Pretečeni teden je bila tu volitev novega župana in starešinstva. Za župana je bil izvoljen Matevž Kosmatin iz Korena, ki je zopet postal pristaš SLS, dasi je že zatrjeval, da v to stranko ne gre več. V starešinstvo so izvoljeni: Jože Lavrič, France Urankar in Jože Hrovat. Po volitvah so se župan, starešinstvo, oba klerikalna odbornika in župnik g. Knol sestali v gostilni, kjer so pač gotovo kovali načrte proti »liberalni« stranki. Kakor se čuje, se je g. Knol jezil nad Germekovimi pevci in pevkami, ki so Germeku prejšnjo nedeljo naredili lep poslovljni večer. Ali izvira jeza iz zavisti?

MARNO PRI DOLU. Izredna je vas Marno, prva je v občini Sv. Krištof, tako so sklenili na sestanku volilcev SLS v Marnem. Zato morajo biti vsi posestniki v vasi odborniki. In res je! V vasi je osem posestnikov ter se nahajajo vsi na Bantanovi kandidatni listi, ki nosi naslov Kmečko-delavska lista SLS. Srečna vas!

LAŠKO. Bivšo Webrovo hišo, kjer je bila svoj čas gostilna, katero je po Webrovi smrti oblastvo zaprla, je kupil tukajšnji pekovski mojster Jožef Fretze. Hiša je ostala torej še nadalje v nemških rokah. Upamo, da oblastva ne bodo dovolila zopetne otvoritve gostilne v tej hiši, ki je v neposredni bližini uradov in šole. Za mladino gotovo ni vzgojevalno, ko vidi, če stopi iz raz-

reda, pijance. — Prav blizu te gostilne je še druga, ševeda tudi nemška. Tam je sedaj zbirališče našega nemštva. Dan in noč moramo tam poslušati nemško petje, da se nam zdi, kakor bi bilo Laško pomaknjeno za deset let nazaj.

LAŠKO. Naše letovišče, čeprav je znano, da ima najboljšo zdravilno radio-termalno vodo, vendar ni tako mnogoštevilno obiskano, kakor bi bilo želeli. Ako si pa razmere v trgu in toplih malo ogledamo, bomo takoj razumeli, zakaj se tuji izogibajo tega zdravilišča. Prejšnji kakor sedanji lastniki tega zdravilišča ne kažejo nikake zmožnosti, da bi znali izkoristiti naravni dar ter vsaj za državljane ustvarili koristno zdravilišče. Hrvatski listi so začeli upravo toplic napadati, češ, da je voda, kar se tiče zdravilne moči, sicer najboljša v Jugoslaviji, toda red, postrežba in pa kuhinja so pod vso kritiko. Resnice je mnogo na tem. V letošnji sezoni ni bilo niti godbe in redki gostje so zdihovali od dolgočasje. Knjižnice ni nobene, časopisa ni! Skrb za poštno pošiljke je pod vsako kritiko. Nad vse ubožno opremljene sobe odženejo vse premožnejše goste. Malo zakurjene slačilnice oplašijo vsakega bolnika kakor tudi preveč oddaljena provizorična ležalnica ter križem odprti, prepihu izpostavljeni hodniki. Lastniki se osebno ne brigajo za želje gostov, ravnateljca ni, izročen je vsakdo na milost in nemilost naklonjenosti natakaric. Človeka, ki bi šel gostom z nasveti na roko in jim dajal informacije, ni. Je sicer tu gospa, pravijo ji ravnateljica, a ta ima z gospodinjstvom preveč posla, da bi se še mogla brigati za promet s tujci. Lastnike pozivamo, in to gotovo v interesu zdravja željnih, ako ne znajo ali počejjo sami voditi toplic, kakor to zahtevajo posetniki tujci, naj jih rajši dajo v najem podjetnejšemu najemniku. To smo napisali v najboljšem namenu, da bi koristili tako toplicam kakor Laškemu. Zato smo s kritiko tudi čakali do konca sezone. Tržani sami storijo prav malo za povzdigo tujskega prometa. Glavne ceste so v najslabšem stanju, drevoredi neočiščeni. Tuljenje psov in zelo razvito ponočnjaštvo kalita nočni mir. Vse spi in tišči denar v žepu. Pa saj ni čuda, kajti dosti je bogatih trgovcev in obrtnikov, ki niso bili ne na Bledu, Bohinju ali Rogški Slatini, da bi videli, kaj vse se tam napravi za tujski promet. Če bi imeli tukajšnji faktorji

več zmisla za tujski promet, tedaj bi bilo Laško lahko najbogatejši kraj, od tujcev skozi vse leto zaželeno letovišče. Naloga Laščanov je, da takoj začnejo z delom za razmah in procvit svojega lepega trga.

SV. KRIŠTOF PRI LAŠKEM. V nedeljo dne 6. t. m. ob devetih dopoldne se bo vršila seja odbora k. o. SDS občine Sv. Krištof v posebni sobi gostilne Dernovšek pri Sv. Marjeti pri Rimskih toplicah, na katero so vabljeni vsi zaupniki. Dnevni red na doposlanih vabilih. — Istega dne ob treh popoldne se bo vršil članski sestanek k. o. SDS občine Sv. Krištof v posebni sobi gostilne Lokošek pri Sv. Štefanu. Udeležba članov somišljenikov obvezna.

REČICA PRI LAŠKEM. Kakor vsako nedeljo, sem šel tudi pretečeno v Laško k sv. maši. Po svetem opravilu smo na trgu veliko govorili o občinskih volitvah ter tudi o pravdi Sluga-Draksler. Od spoštovanja vrednega in značajnega moža smo zvedeli, da je bilo dokazano, koliko dolga je zapustil prejšnji občinski odbor g. gerentu. Povedal nam je tudi, da je našel g. revizor blagajniške račune v velikem neredu. Nisem mislil iti volit, sedaj pa bom šel, ampak ne bom volil ne druge ne tretje in tudi ne četrte skrinjice. Imam na razpolago še tri dobre. V katero bom vrzel, pa ne povem. — Kmet.

KURETNO PRI LAŠKEM. Kot invalid sem že lani oddal svoje dokumente v svrhu intervencije g. Ivanu Deželaku, tajniku SLS. Bil sem po njegovih obljubah trdno prepričan, da bom dosegel svojo zasluženo pokojnino. Ker se pa v enem letu ni nič doseglo, sem zahteval vrnitev dokumentov. Po neštetihih urgencah mi imenovani še danes ni vrnil dokumentov. Zato ga javno pozivam, naj mi jih takoj vrne, sicer sem pripravljen, iskati drugo pot. — Brečko Alojz, Kuretno.

SV. JEDERT NAD LAŠKIM. Občane volilce opozarjamo, da nekdo razširja laži, da je občinsko premoženje sedaj pod gerentstvom še slabše kakor prej. Vse take govorice ne bodo prevarile volilcev. Res je, da občinska blagajna ni natlačena polna. A kdo je vzrok temu? Ali ne bivši občinski odbor? Iz denarja za leto 1925. je bilo plačanih 57.000 Din dolga še iz leta 1924. Gerent je plačal mnogo računov, ki jih je zapustil stari odbor. Šole zahtevajo svoje denarje, pota v Tur-

Anton Stražar:

VIII.

«Kaj sediš, Jaka, tako žalostno tukaj pred hišo? ... Pojdi z menoj v hišo, ti imam marsikaj novega povedati!»

Primatova mati mu je res povedala važne reči...

Stara navada je — že, bodisi na kmetih ali pri meščanih, da po smrti žene postanejo ženske samice takoj pozorne na vdovca. Začnejo se povpraševanja: «Ti, ta pa je vdovec, ali veš, katero bo sedaj vzel...?» Tudi za Trdina so se začela zanimati dekleta; osobito še tista, ki so se že bližala tridesetim letom. Pa so se imele tudi za kaj zanimati! Trdinova kmetija je bila lepa in obsežna. Dekle pa, ki bi postala Jakova žena, bi bila lepo gospodinja in preskrbljena za starost — to ni kar si bodi, pa še otrok ni rajnka nič pustila. Marsikatera stara ženica je dobila tu in tam loder prigrizek za uslugo, da ob priliki popraša in pohvali Jaku to, ki jo je prosila.

Pa Jaka je bil svojeglav, kakor so govorile ženice. O ženitvi ni hotel nič slišati.

Lepo je sijalo toplo spomladansko solnce. Neke nedelje popoldne je sedel Jaka pred hišo in kadil. Imel je polno glavo misli in skrbi. Uvidel je, da s svojo trmoglavostjo ne bo nič opravil. Zeniti se mora, sicer mu bo vse propadlo. Preživljal je slabe izkušnje z najetimi ljudmi. Delali so le takrat, kadar jih je nadzoroval, delali so le zaradi plačila in da jim je dan minil. Premišljeval in preudarjal je Jaka, katero bi snubil, pa pri vsaki je našel kako napako. Sam ni vedel, kako je to, da mu je le nekdanja Katrica bila vedno v mislih. Odganjal je od sebe te misli, češ: «Kaj hočem misliti na njo, ko pa je z drugim poročena!...» Pa vkljub temu mu je bila le Katrica vedno pred očmi.

V taki zamišljenosti ga zaloti znana kokošarica Primatova mati iz Krašnje.

Običajno se pozdravita, in zgovorna ženica ga vpraša, če je sam doma. Ko dozna vse to, nadaljuje: «Kaj bi sedel, Jaka, tako žalostno tukaj pred hišo? ... Pojdi z menoj v hišo, ti imam marsikaj novega povedati!...»

Nekaki čudni občutki so se polasčali Jake, ko sta stopala v hišo...

Prinesel je ženici toliko priljubljeni brinovček, ji odrezal kos kruha in ga namazal z medom. Ko se je ženica malo okrepčala, je začela pripovedovati:

«Jaka, še vedno hodim po dvakrat v tednu v Ljubljano z jajci, kuretino in maslom. Tako sem bila tudi ta petek na kupčiji. Kakor navadno sem se kmalu po poldnevu vračala proti domu. Na klopi proti ljubljanskemu polju sem malo počivala in jedla kos pečenke, ki

mi jo je dala gosposka kuharica, kjer oddajam največ svoje robe. Bila sem tako zamišljena, da sem se kar ustrašila, ko me je ogovorila — kdo si misliš — Katrica!...»

«Povejte mi, mati, hitro, kar mislite!» ji zdajci seže v pripovedovanje Jaka, čimdalje bolj razburjen.

«Saj ti tudi bom! Veš, Katrica me je naprosila, da se kaj oglašiš pri njej. Jaka, zdaj poslušaj: tudi Katrica je vdova! Njen mož, ki se je vlačil s tisto graščakovo sestro doli na Dolenjskem, se je znova vozil z njo. Pa so se konji splašili, kočija se je razbila; nezvesti mož se je tako pobil in pretresel, da je že čez par dni umrl... Več sedaj ne vem, se bosta že sama zgovorila. Torej v sredo grem v Ljubljano, če hočeš, pa greva skupaj; ker jaz vem, kje stanuje Katrica...»

Veseli Jaka je ženo dobro obdaril. Domenila sta se, da jo v sredo on popelje v Ljubljano.

Pred odhodom se je ženica še pošalila:

«Samo, Jaka, to glejta, da me bosta na ženitovanje povabila!»

«Brez skrbi, mati, samo, če bi se vse po sreči izteklo!...»

«Bo, bo! Stara ljubezen ne zarjavi — ampak vedno tli! Z Bogom zdaj, Jaka, in Bog plačaj za vse!»

Dolgo, dolgo časa že ni Jaka s takim zadovoljstvom in s tako sanjavi razmišljanjem legel zvečer k počitku kakor to nedeljo. Sa-

jem, Krnici, Debrem, Zgornji Rečici in v Seveah ter mostovi v Zgornji Rečici kakor tudi v Hrastniku in pri Drakslerju so se morali takoj popraviti. Vse to pa stane mnogo denarja. Vsa ta dela bi moral stari odbor izvršiti že zdavnaj. Volilci, 18. septembra t. l. pokažite, da zahtevate dobro občinsko gospodarstvo! Zato spustite kroglice v prvo skrinjico!

MALA NEDELJA. Narodnokulturno društvo je v nedeljo 23. avgusta uprizorilo rusko kmečko žaloigro »Moč teme«. Prireditelj je bila zelo dobro obiskana. Največ zaslug za uspešno uprizoritev ima visokošollec g. Kreft, kateremu se za požrtvovalno delo iskreno zahvaljujemo. Gotovi nevoščljivi elementi so sicer hoteli z različnimi šikanami prireditvi škodovati, kar pa se jim ni posrečilo. Vsem udeležencem od blizu in daleč kakor tudi vsem, ki se iz kateregakoli vzroka niso udeležili prireditve, ključemo: Na svidenje pri prihodnji prireditvi!

STRAŽIŠČE PRI KRANJU. V nedeljo nas je posetila pod vodstvom g. Papeža dramatična sekcija Unije iz Ljubljane s tamburaškim zborom, ki je priredila popoldne Spicarjevo žaloigro »Na Poljani«. Igra je podeželskim odrom že dobro znana in povsod priljubljena. Predstava je uspela še precej povoljno. Gdč. Sušnikova kot Rahel je dobila šopek. Po predstavi se je razvil intimen družabni večer v prostorih g. Križnarja. Občo pozornost sta vzbudila gg. Valentinčič in Trtnik s komičnim nastopom. Žela sta salve smeha in odobravanja. Kakor smo čuli, je prevzel vodstvo sekcije bivši gledališki igralec g. J. Drenovec. Upamo, da bo dvignil sekcijo na potrebno višino.

PIŠECE PRI BREZICAH. Izgubili smo zvestega tovariša Josipa Kostanjška, ki je umrl dne 15. avgusta v težkih mukah na operaciji v bolnici v Zagrebu. Od tam je bil prepeljan v svoj rojstni kraj v Pišecce, kjer ga je pričakovalo nešteto ljudi. Bil je lep pogreb, pri katerem je spremljalo pokojnika tudi gasilno društvo, čigar 17letni član in predsednik je bil pokojnik. Zupan Karel Agrež je imel ob grobu genljiv govor. Bodi priljubljene mu pokojniku zasmiljena lahka! Njegovim zapuščenim svojcem iskreno sožalje.

Priporočajte in širite »DOMOVINO«!

njalo se mu je vso noč le o nekdanji Katrici. In ko se je naslednje jutro prebudil, je venomer mislil le na njo. Upanje nove sreče ga je božalo pri srcu...

Težko pričakovana sredo je prišla. Zarana v jutro se je Jaka odpeljal na očiščenem koleslju. Opravljen je bil v najboljšo črno obleko. V Dolini pred Jožetovo gostilno ga je že čakala Primatova mati. Iskri konjiček je kar brzel po lepi cesti proti beli Ljubljani. V obližju mesta pa sta se ustavila; ženica je vzela iz koleslja svoj košek in pokazala Jaku hišo, kjer stanuje vdovica-Katrica.

»Sedaj ti pa Bog plačaj za vožnjo! Pa kaj dobro se pogovorita s Katrico. Popoldne se vidimo!«

Ženica je počasi odšla dalje, Jaka pa je vozil proti lični hiši, srce mu je od razburjenja kar hotelo skočiti iz prsi...

Prav pristrčno sta se pozdravila nekdanja stara ljubljena. Ko je Jaka imel pred seboj izborni zajtrk, mu je Katrica sedla nasproti. Med njima se je začel naslednji pogovor:

»Tako vidiš, Jaka, pota človeškega življenja so čudna in nam nerazumljiva. Vidiš, ti si vdovec in jaz sem vdova... No, kaj boš pa sedaj storil? Ženil se boš, kajne?«

»Bom, ako dobim tisto, ki jaz venomer mislim nanjo in sem zopet zaljubljen do ušes!...«

»Na katero pa misliš, če smem vedeti?«

»Na tisto, ki mi je bila že prvici zabranjena — krivico bi rad poravnal, veš...«

Ugajal je Katrici ta odgovor — saj iz tega namena je povabila Jaka k sebi.

GOSPODARSTVO

Kmetijski pouk

PRED JESENSKO SETVIJO.

Zopet smo na tem, da spravimo v zemljo našo jesensko setev. Ves uspeh posetve se obrača po tem, kako umemo pripraviti potrebno seme in kako ga spravimo v zemljo. Veliko se je že pisalo o tem, toda še zmeraj premalo. Povsod se namreč lahko prepričamo, kako površno gredo številni naši kmetovalci na delo.

Predvsem je važno za vsakega, da ima dobro seme. Če ga nimamo doma, ga moramo drugod dobiti, morebiti pri svojem sosedu, ki je pridelal boljše žito, ali pa od kod drugod. Na vsak način pa je treba zanesljivo dobrega semena. Nove vrste naj se vpeljujejo previdno in poskusoma na malem prostoru.

Domače seme je treba skrbno pripraviti za setev, in sicer predvsem s čiščenjem in sortiranjem. Seme mora biti popolnoma čisto, brez plevelnega zrnja. Seme, očiščeno s čistilnim mlinom, mora priti še na trijer, da se na tem stroju očisti od plevela in da se obenem sortira po svoji debelosti. Najlepše zrnje, ki ga dobimo s takim sortiranjem, je porabiti za seme.

Spričo bolehavosti žitnih rastlin po različnih glivičnih boleznih, je treba seme pripraviti tudi na ta način, da ga obdelujemo s priznanimi sredstvi proti napalom po takih boleznih. Namakanje v raztopini moare galice, obdelovanje semen z uspulonom, »egetanom« itd., vse to so pripravna in priporočljiva sredstva za varstvo rastlin pred eno in drugo snetjo in snežno plesnijo.

Kar se tiče setve same na sebi, ne smemo sejati žita pregosto. Gosta setev je toliko slabša, čim bolj se žito pozneje obraste. Izkušnje uče, da je bolje, če sejemo žita malo bolj redko. Take rastline se bolj krepko razvijajo in ne podležejo tako hitro poleganju. Danes se redka setev močno priporoča. V ostalem naj se pa ravna setev po krajevnih okolnostih in po razsodnosti prizadetih gospodarjev, ki imajo tudi že svoje izkušnje o tem vprašanju.

Velik korak naprej bi napravili naši premožnejši gospodarji s tem, da bi vpeljali strojno setev. Strojna setev žita v vrste ima take prednosti, da se je povsod poprijemajo in da je po naprednih deželah močno razširjena. Bogatejši pridelki in prihranki na semenu bogato vračajo stroške za take stroje.

SPRAVITE ŽITNICE V RED!

Sušenje žita v kozolcih, kjer se zrne do dobrega posuši, in poznejše spravljjanje v žitne predale je priznано dober način za shranjevanje žita. Treba le, da se žito res do dobrega posuši in da so naše žitnice v redu. Pri naših žitnicah in žitnih predalih pa naletimo pogostoma na razne nedostatke, vsled katerih se žito pozneje kvari in trpi škodo. Naše žitnice so česče nesnažne, preveč prašne, premalo zračne ali pa celo vlažne in zatohle. V takih žitnicah ni mogoče imeti dobrega žita. Tudi žitni predali so večkrat premalo snažni. Če pustimo žito v takih prostorih mesece in mesece ležati, ne da bi se ga dotaknili, potem ni nič čudnega, če tožijo gospodarji o moljavosti žita, o zaduhlem žitu itd., in če povprašujejo, kako bi se dalo žitne molje in drugo pregnati in odpraviti. Takim pritožbam je kriva edino le naša zanikarnost.

Predvsem je treba, da imamo svoje žitnice v redu in snagi. To je prva zahteva. In če imamo notri spravljeno žito, ga ne smemo puščati v nemar, ampak je treba, da ga oskrbujemo, da ga po potrebi mešamo in zračimo. Žitni predali imajo za to vratca, da se žito spodaj ven spravlja in zgoraj zopet nasuje ali pa iz enega predala v drugega nasuje. Žitnica sama mora biti zračna in suha. Njena okna se morajo odpirati, strop, stene od prahu omesti in tla osnažiti. Če bomo na vse to pazili, potem se ne bo treba bati moljev in drugih neprilic in ne bo treba povpraševati, kako bi se molji zatrli. V zračnih, snažnih žitnicah in pri skrbnem ravnanju z žitom se ni bati nobenih moljev.

Sedaj je zopet čas, da spravimo naše žitnice v red, da jih osnažimo in da skrbimo tudi za vse drugo, da se nam žito ne bo kvarilo. Zatohlo žito je zmeraj znak slabega in zanikarnega ravnanja, pa tudi slabih žitnic.

Domenila sta se tisto dopoldne veliko, veliko in si pripovedovala vsak svoje križe in težave. Čas jima je hitro potekal. Opoldne so pa obedovali skupaj Jaka, Katrica in Primatova mati. Spretna ženica je tudi nasvetovala Jaku nekaj prav važnega: »Veste kaj, v Ravnem polju bo gostilna naprodaj. Kaj če bi vidva kupila?...«

Obema je ta nasvet zelo ugajal. Katrica se je nehote zamislila v vlogo gostoljubne gostilniške gospodinje, Jaku pa so se tudi v glavi sukali lepi načrti...

Čeprav je vdovec Jaka vse bolj skrivaj pripravljval na bodoče izpremembe, vendar so ljudje vse doznali. Največ po Primatovi materi, pa tudi po sklenjeni kupčiji v bližnjem Ravnem polju. Marsikatera samica, ki je kaj mislila na Jaka, je postala zelo potrta — pa zasukala je plašč po vetru in se pred starimi ženicami hvalila: »Oh, vdovca Trdina pa že ne bi vzela, četudi bi bil pozlačen!...«

Razumljivo, da so vse te važne novice prišle na uho tudi godcu Urihi. Ravno je Jaka bil pri čebelah; ogrebel je roj. Pa zasliši igranje harmonike. To je Uriha, kdo bi bil drugi! Ko je godec prihajal bližje, se mu je Jaka že dobrodušno smehljaval v pozdrav! Izigral je Uriha svoj običajni marš, nato pa začel počasi igrati in peti poleg svojo novo pesem:

Noč je jasna, mesec svetil,
meni moč zaspati ni,

Katricí čem razodeti,
kar srcé mi zdaj veli...

Steza pelje k njeni hiši,
vprašat pojdem jo takó:
»Ljuba, srčno prošnjo usliši,
jaz te ljubim prezvestó!...«

Ona sladko me objame,
k sebi stisne me srce,
saj le zame, o! le zame
živo srcé blje njet...

Veseli godec se je tisto popoldne dolgo zamudil pri Trdinu. Prav vesel je bil, ko je odhajal proti domu; zdaj je vedel, da bo igral na veseli svatbi. Ali bo imenitna!

V svetli zvezdnati noči je Uriha počasi koračil proti domu, z vso dobro voljo je igral in si prepeval:

»Čuden je ta svet:
Jaka jo je čakal
sedem dolgih let...«

Zdaj pa le, zdaj pa le
Katrico bo vzel,
pa bo zmiraj fant vesel!

Uju-ju-ju-hu-hu!...

Jaka in Katrica sta bila na oklicih!

Ko so se tisto nedeljo vračali ljudje od rane maše iz reberske cerkve, se niso drugega pogovarjali kakor o Jaku in Katrici: »Da, kdo bi si mislil, da se bosta ta dva vendar kdaj vzela. Pa kar je komu namenjenega, mu ne odide!...« Šumelo je po vsej fari...

Konec tretjega dela.

(Dalje prih.)

Sadni ogledi

Sadjarstvo zavzema v našem gospodarstvu teždalje večjo veljavo. Trdi se lahko, da je posebno za Dolenjce poleg živinoreje in vinarstva najvažnejša panoga našega kmetijstva.

Sedaj na jesen je dolžnost nas vseh, ki se zanimamo za sadjarstvo, da doženemo, kakšne vrste sadja, predvsem jabolk, uspevajo pri nas in katere izmed njih so najboljše zlasti za trgovino. Najlepša prilika za doseg tega važnega cilja se bo nudila s prireditvijo sadnega ogleda, in to v Brusnicah v nedeljo 20. septembra dopoldne v občinski dvorani v stari šoli, ki ga priredi državni ekonom iz Novega mesta. V Toplicah pri Straži pa se bo vršil sadni ogled v nedeljo dne 27. septembra ob treh popoldne v tamošnji ljudski šoli.

Naprosajo se vsi župni uradi, šolska vodstva in napredka željni sadjarji bližnjega okoliša, da z vso vnemo poagitirajo za čim večjo udeležbo na teh velevažnih sadnih ogledih.

Razstavljeno sadje se bo po prireditvi preneslo in razstavilo na glavno sadno razstavo na Grmu meseca oktobra, ki ga priredi podružnica Sadjarskega in vrtnarskega društva v Novem mestu.

F. Kafol.

V. Ljubljanski velesejem

OTVORITEV VELESEJMA.

V prvih petih dneh okrog 50.000 posetnikov.

V soboto je bil odprt V. Ljubljanski velesejem. Najprej je imel nagovor na prisotne predsednik velesejma g. Fran Bonač, nakar je govoril minister za trgovino in industrijo dr. Ivan Krajač, ki se je jako pohvalno izrazil o slovenski podjetnosti in delavnosti. Pri otvoritvi so bili navzoči tudi zastopniki raznih drugih držav, kakor Češkoslovaške, Poljske, Avstrije, Nemčije, Italije, Francije, Bolgarske, Belgije, Portugalske in Madžarske. Minister in drugi gostje so si ogledali po otvoritvi razstavo, o kateri so bili splošno polni hvale.

Da je zanimanje za velesejem veliko, se vidi iz tega, da je v prvih petih dneh posetilo sejem že okrog 50.000 ljudi iz vse naše države. Med njimi so bili tudi številni inozemci, tako predvsem iz Avstrije, potem Italije, Nemčije, Bolgarije, Grčije, Romunije, Češkoslovaške in celo iz Turčije.

Kupčij se je v prvih petih dneh sklenilo lepo število v različnih strokah. Inozemski trgovci so kupovali predvsem železne izdelke (Bolgari), ogilje (Grki), žimnate mreže za sita (Bolgari in Grki), les (Italijani).

Na sejmu je razstavljena letos med drugim tudi jako lepa izbira kmetijskih strojev in ostalih kmetijskih potrebščin. Kmetijsko prebivalstvo opozarjamo nadalje na razstavo živine, ki se bo vršila v okviru velesejma v nedeljo 6. septembra.

Za to razstavo je prijavljenih že več tisoč posetnikov in se pričakuje poset, kakršnega še Ljubljanski velesejem izza obstoja ni imel. Komur le čas in sredstva dopuščajo, naj prihiti pogledat.

RAZSTAVA ŽIVINE V OKVIRJU VELESEJMA.

Razstavljalci konj in goveje živine se opozarjajo, da mora biti živina v nedeljo 6. septembra na razstavnem prostoru zadnji čas do 8. ure zjutraj. Vhod za govejo živino je spredaj pri glavnem vhodu, vhod za konje je ob strani drevereda kakor lansko leto. Razstavni odbor bo posloval že ob 7. zjutraj na razstavišču. Živina ima ostati na določenem prostoru do 6. popoldne. Otvoritev razstave se vrši ob 9. dopoldne, ko bo že vsa živina razvrščena in razstava popolnoma urejena.

Razstavna živina dobi pri vstopu v razstavišče potrebno številko, s katero se mora odkazati določeni ji prostor v razstavi. Razstavljalci živine dobe pri vstopu potrebne legitimacije, ki jih opravičujejo za prost vstop.

Oskrba razstavne živine je stvar prizadetih živinorejcev. Vsak razstavljalec mora sam skrbeti,

ti, da imajo razstavljene živali potrebno postrežbo. Potrebno krmo mora s seboj pripeljati.

Znižana voznina po železnici znaša za razstavljene živali 50 %. O tem so obveščena načelnikstva postaj, ki prihajajo tozadevno v poštev.

Tedenski tržni pregled

ZITO. Na novosadski blagovni borzi so bile zadnje dni naslednje cene: pšenica 240 do 255 Din, ječmen 185 Din, oves 155 Din, turščica 177 do 187 Din 50 p, moka «0» 430 do 435 Din za 100 kg.

ZIVINA. V živinskih cenah ni znatnejših izprememb.

Kratke vesti

= **Vrednost denarja.** Na zagrebški borzi se je dobilo dne 2. t. m. v devizah: 100 avstrijskih šilingov za 788 Din 25 p do 798 Din 25 p, 100 italijanskih lir za 224 Din 05 p do 226 Din 45 p, 1 dolar za 55 Din 75 p do 56 Din 35 p, 100 češkoslovaških kron za 165 Din 94 p do 167 Din 94 p. Italijanska lira se je močno popravila.

= **Kupčija s hmeljem** je letos povsod na svetu zelo živahna, ker ne bo svetovnega pridelka dovolj za svetovno potrebo pivovarn. Cene hmelju so po vsem svetu silno narasle. V Savinjski dolini so se cene v začetku tega tedna gibale med 120 do 125 Din za 1 kilogram.

BELEŽKE

+ **Radić in Korošec.** Beograjska «Pravda» je pisala o sedanjem razmerju med Radićem in dr. Korošcem in pravi, da v tem pogledu triumfira stara Pašićeva politika. Čim ostrejši bo boj med Radićem in Korošcem, toliko večjo vlogo bo igral Pašić kot arbiter. Vprašanje pa je, kako dolgo bo dr. Korošec vzdržal v tem boju. Odgovor bi bil lahek, ako bi se vedelo, ali bo Radić vodil boj s pomočjo oblastev samo v izpremehbi uradništva, ali pa bo prešel na veliko hujši, gospodarski boj. V prvem primeru, pravi «Pravda», bi se mogel dr. Korošec vzdržati, v drugem pa težje. Njegov odpor more res trajati nekoliko dalje, ker ima za seboj tudi gospodarske organizacije, vendar bo ta boj zanj katastrofalen. Doktor Korošec je to občutil in zato skuša ustvariti nov blok. «Pravda» pravi končno, da nastaja za politike vprašanje, za katero stran se naj odločijo. Radikali so se že odločili za radićevce, ostali pa bodo določili svoje stališče jeseni. — Za nas je stvar le v toliko pomembna, ker nam dokazuje pisava «Pravda», da se dr. Korošec drži svoje stare dvolične taktike, ki mu je prinesla doslej že toliko razočaranj in tudi sedanjo osamljenost. Na eni strani stremi po osnovanju novega opozicijskega bloka, na drugi strani pa išče stike z radikali, za kar je zlasti značilno njegovo potovanje v Evian les Bains, kjer se zdravi g. Pašić. In tako se bo znalo zgoditi, da bo dr. Korošec ponovno obsedel med dvema stoloma.

+ **Radićeva samohvala.** Stepan Radić, ki ga pošiljajo radikali v Zenevo, da bi jim doma ne kvaril političnega položaja, je na svoje imenovanje za člana naše delegacije pri Zvezi narodov silno ponosen. To je razvidno zlasti iz zadnjega «Doma», ki piše, da pošiljajo na zasedanje Zveze narodov vse države svoje najuglednejše in najspodobnejše politike. Tako bo Francijo zastopal sam ministrski predsednik Painleve, ki je eden prvih francoskih učenjakov, ter zunanji minister Briand, ki je eden najboljših francoskih govornikov. Pa tudi druge države so odposlale svoje prve državnike. Zato je zelo dobro, ker je tudi naša delegacija sestavljena tako, da ne more biti ugovora od nobene strani. kajti v naši delegaciji je sam Stepan Radić, poleg njega pa tudi vseučiliški profesor dr. Stražnicki in tajnik ministrstva za socialno politiko dr. Krnjević. «Dom» pravi, da ti trije gospodje sicer nimajo izkušenj v mednarodni politiki, a vsi imajo zelo lepe po-

litične izkušnje, poleg tega pa poznajo temeljito naše notranje politične razmere ter so prepričani zastopniki politike sporazuma, s čimer moralno in umstveno izpopolnjujejo našo delegacijo. Torej Stepan Radić poleg prvega francoskega učenjaka Painleveja in najboljšega francoskega govornika Brianda! Vsekakor bo naša država s Stepanom Radićem zelo dobro zastopana v Zenevi.

+ **Proučevanje HSS.** Kdo je HSS (radićevci)? — vprašuje zajedničarski «Hrvat» in pravi takole: HSS ni isto, kar je bila bivša HRSS, ker ni ohranjen niti del programa HRSS. HSS je zato čudna in vrlo nenaravna družina. HSS kot stranka ni nikoli objavila nikakega programa, a kolikor je javnosti znano, ni nikdar nobena skupščina in noben forum te stranke zaključil ali ustvaril svojega programa. Zato je HSS skupina brez slehernega programa. A skupine brez programa in brez načela niso stranke, marveč klike. Na kakšni osnovi zahteva ta klika, imenovana HSS, od naroda zaupanje za svojo politiko? S čim stopa pred narod, kakšen program mu donša? O tem oni molčijo in nihče ne ve, za čim ta skupina prav za prav stremi in kam hoče narod zavesti. V nadaljnjem dokazuje «Hrvat», da HSS tudi nima organizacij med narodom, ker se ne ve več, kdo so njeni pristaši. Zato je stvar danes takšna, da se o stranki, ki se sama imenuje za predstavnico hrvatskega naroda, nikakor ne ve, kdo in kaj je ta stranka, kakšen je njen program, politika, pristaši. A kar je najneverjetnejše, ta skupina je tako drzna, da se ne samo pojavlja pred licem sveta, marveč se usoja tudi deliti nauke vsem, ki niso voljni, prenehati biti ljudje in postati sluge brezvestnega vodstva.

SOKOLSTVO

s Sokolska prireditve v St. Vidu nad Ljubljano. Pišejo nam: Pred kratkim so šentviški Sokoli nalepili po vasi svoje lepake za svojo prireditve, ki se bo vršila v nedeljo 6. t. m. popoldne pri «Slepem Janezu». Še isto noč so bili prav vsi lepaki odstranjeni. Da so ta vandalizem zagrešili nasprotniki Sokolstva, je jasno. Dejanje odgovarja popolnoma njihovi izobrazbi. Podoben čin so izvršili letos ob priliki sokolske prireditve dne 6. junija. Imena krivcev so znana in bo vložena proti njim ovadba na sodišče. Navzlic temu, da danes ni v St. Vidu razobešenega nobenega lepaka, je sokolsko društvo trdno prepričano, da bo prireditve (telovadni nastop in veselica) dne 6. t. m. vsestransko dobro uspela.

s **Prireditve trboveljskega Sokola v nedeljo** je kljub neugodnim denarnim razmeram povoljno uspela. Vreme je sicer nagajalo, vendar so se izvršile vse točke, kakor je bilo napovedano v programu. Po javni telovadbi se je vršila veselica v vseh prostorih Sokolskega doma, ki je bila zelo dobro obiskana. Pri prireditvi je sodelovala rudniška godba. Izmed zunanjih udeležencev je predvsem omeniti sokolsko društvo iz St. Pavla, ki je prišlo v Trbovlje v zelo častnem številu, potem Litijčane, Zagorjane in nekaj Hrastničanov.

s **Ustanovitev sokolskega društva v Škocijanu pri Mokronogu.** Pišejo nam: Tukajšnji duhovniki so silno vznemirjeni zaradi tega, ker se je tu ustanovilo sokolsko društvo. Zlasti pa «Domo-ljubu» ni všeč, da tudi mi vstajamo iz spanja. Niti telovadni prostor našim nasprotnikom ni po volji. No, pa za naše članstvo je prostor dober, čeprav je mnogo premajhen. Mi vstajamo in vas je strah.

ZDRAVSTVO

HIGIJENSKA RAZSTAVA NA LJUBLJANSKEM VELESEJMU.

Po otvoritvi Ljubljanskega velesejma v soboto se je vršila otvoritev higijenske razstave, ki jo je otvoril inspektor ministrstva narodnega zdravja dr. Katičič. Ob tej priliki je imel nagovor

minister za trgovino in industrijo dr. Krajač, ki je poudarjal potrebo higienske razstave posebno za pravilno zdravstveno vzgojo mladine. Izjavil je, da Slovenci prednačijo tudi v tem oziru, kajti Slovenci izvrše delo, nato pa se povzpejo na goro ter od zgoraj pogledajo, kaj so izvršili.

Razstavo je priredil Državni higienski zavod v Ljubljani. Sodelujejo pa še naslednji zavodi: zavod za socialno-higiensko zaščito dece, histološki inštitut medicinske fakultete in ženska bolnica, vsi v Ljubljani, dalje ambulatorij za spolne bolezni in kirurški oddelek splošne bolnice v

Mariboru ter Pasteurjev zavod v Celju. Na razstavi se stalno nahaja zdravnik, ki pojasnjuje razstavljene predmete.

Zasluga, da je razstava tako lepo prirejena, gre inspektorju ministrstva narodnega zdravja dr. Katičiču, vodji higienske razstave dr. Ivo Pircu ter ostalim predstojnikom sodelujočih zavodov. Kako zelo se naše ljudstvo za to razstavo zanima, kaže dejstvo, da je bilo v poldrugem dnevu nad 4200 obiskovalcev. Vsakomur, ki posesti velesejem, priporočamo, da ne pozabi na to razstavo, ki je nameščena v posebnem paviljonu.

DOMAČE NOVOSTI

* **Odhod kraljevske dvojice z Bleda.** Kakor poročajo, nameravata kralj in kraljica v kratkem zapustiti Bled ter se vrniti v Beograd. V drugi polovici septembra nastopita svoje potovanje po Dalmaciji in v Črno goro.

* **Prestolonaslednik v hrvaškem Primorju.** Prestolonaslednik s spremstvom je 30. avgusta prispel v hrvaško Primorje. V Crikvenici in drugih krajih je ljudstvo navdušeno pozdravljalo prestolonaslednika, ki se je vozil v prvem avtomobilu. Prestolonaslednik je odzdravljaj z »Zdravol!»

* **Velike manifestacije Svetožarju Pribečeviću.** V gledališki restavraciji v Splitu je občinstvo priredilo tam se nahajajočemu voditelju samostojnih demokratov Svetožarju Pribečeviću velike manifestacije. Svetožar Pribečević se je v toplih besedah zahvalil manifestantom.

* **Minister Pavle Radić se preseli v Beograd.** Minister za agrarno reformo Pavle Radić se s svojo družino stalno preseli v Beograd, kjer si je kupil lepo hišo.

* **Odhod italijanskega generalnega konzula iz Ljubljane.** V ponedeljek je zapustil Ljubljano italijanski generalni konzul Paterno di Sessa, ki je premeščen v enaki lastnosti v Mannheim.

* **Nova krajevna organizacija SDS se je ustanovila v nedeljo dne 30. avgusta t. l. končno tudi v Zavrču pri Ptujju.** Pristopilo je takoj povodom ustanovitve veliko število članov, ki so si izvolili za predsednika posestnika Ivana Korparja iz Gaberja 1 in za tajnika posestnika Alojza Zobca iz Hrastovca. Poleg njih je v odboru še cela vrsta kmetov in delavcev ter predstavlja ta organizacija v resnici pravo kmečko-delavsko zvezo. Organizacija bo v najkrajšem času razširila svoj delokrog tudi na občini Turški vrh in Gorenski vrh ter bo takrat še razširila odbor. Do zime se ustanovi in otvori tudi Bralno društvo, ker hoče organizacija posvečati vse svoje moči tudi čim večji izobrazbi svojega članstva.

* **Planinski dom na Krvavcu je dovršen in se bo bo svečano otvoril v nedeljo dne 6. t. m.** Solidna, z največjo preciznostjo izvršena stavba je opremljena kakor planinski hotel. Svet okoli zgradbe je izravnal in ograjen. Novi planinski dom leži dober četrt ure pod vrhom Krvavca v višini 1700 metrov z lepim razgledom.

* **Do novega leta se vzame iz prometa ves papirnati drobiž.** V soboto je prispela v Gruž druga partija našega kovanega drobiža po 1 Din in po 50 par. Za drobižem po 2 Din, ki pride dne 5. t. m. v promet, bo v kratkem sledil tudi drobiž po 1 Din in po 50 par. Do novega leta se vzame iz prometa ves naš papirnati drobiž.

* **Srčne pozdrave pošiljamo** spodaj podpisani slovenski belokranjski fantje, vojaki 31. p. p., vsem slovenskim fantom in dekletom, prijateljem in prijateljicam »Domovine«. Nahajamo se v Prištini na Kosovem polju na onem mestu, kjer sta poginila srbski car Lazar in turški sultan Murat, katerega je umoril junak Miloš Obilić. Matija Šneljer (Sinji vrh), Ivan Simonič (Sinji vrh), Jure Fortun (Damelj), Peter Žagar (Damelj), Rudolf Meteš (Stari trg), Peter Perše (Stari trg), Peter Rade (Predgrad), Peter Šterk (Pred-

grad), Ivan Budkovič (Semič), Jure Muhvič (Drežnik), Ivan Gorše (Obrh), Matija Kunič (Kvasica), Štajdohar (Stari trg).

* **Srčne pozdrave pošiljamo vsem fantom in dekletom slovenski fantje od mitraljeske čete iz daljne Prištine.** Nikolaj Husi (Adlešiči), Miho Jankovič (Fukovci), Franc Muc (Griblje), Jože Veselič (Vrhovci), Stevo Vrlinič (Bojanci), Jure Muhič (Drežnik).

* **Tečaj za čevljarje v Ljubljani.** Urad za pospeševanje obrti namerava prirediti v Ljubljani čevljarjski prikrejevalni tečaj. Interesenti mojstri in pomočniki naj prijavijo svojo udeležbo v glavni uradi, Dunajska cesta št. 22, do 10. septembra.

* **Tečaj za kurjače in strojnike.** Inspekcija dela za nadzorništvo parnih kotlov v Ljubljani priredi ob sodelovanju Urada za pospeševanje obrti v Ljubljani tečaj za kurjače in strojnike začetkom meseca oktobra. Vsak interesent naj prijavi svojo udeležbo najkasneje do 15. septembra pri Inspekciji parnih kotlov v Ljubljani, Dunajska cesta 22. Tečaj se bo vršil en mesec in se bo predaval v večernih urah v prostorih Tehniške srednje šole v Ljubljani. Natančnejše informacije se dobe v pisarni inspekcije, Dunajska cesta 22. Dan otvoritve se bo pravočasno pisмено naznanil prijavljencem.

* **Zapoznali cvet na jablani.** G. Albin Čebular iz Logatca nam je poslal cvet jablane z naslednjimi vrstami: Čeprav se bliža jesen in je drevje polno rdečih jabolok, sem dobil na jablani v Gorenjem Logatcu cvet, ki je pač pozabil na pozni letni čas.

* **Sestanek zaradi zgradbe ceste iz Kamnika v Luče** bo v soboto 5. t. m. ob pol štirih v čitalniški dvorani v Kamniku. Sestanek sklicuje kamniški župan dr. Rihard Karba.

* **Ponesrečen celjski Slovenec v Zagrebu.** Zasebni uradnik Janko Kolar iz Celja je bil te dni v Zagrebu po nesreči povožen od avtomobila. Dobil je težke poškodbe.

* **Nesreča z letalom.** Na novosadskem letališču se je zopet pripetila težka nesreča. Podporočnik Mihajlo Lukšić je hotel v višini 800 m napraviti drzen obrat. V tem trenutku pa je odpovedal motor, aparat je pričel padati in padel v globčino. Lukšića so potegnili težko ranjenega izpod razvalin aeroplana.

* **Avtomobil padel v morje.** Šofer Naprta se je peljal v nedeljo s Sušaka z avtomobilom v Žurkovo. Na nekem ovinku ob obali je avtomobil odletel v morje. Šofer je težko ranjen. Avtomobil je uničen.

* **Požar v Škocijanu pri Mokronogu.** Pišejo nam: V torek zjutraj je prebudil tukajšnje prebivalce krik »ogonj«. Gorel je kozolec usnjarja Anžička. Požrtvovalnemu delu škocijanskega gasilnega društva se je zahvaliti, da ni pogorela še poleg stoječa, s slamo krita delavnica, ki se je že užigala, ko je načelnik še bos pripeljal brizgalno na lice mesta. Istotako so neumorno pomagali pri požaru tukajšnji orožniki in grmuljsko gasilno društvo. Obstojača je onasnost, da pogori pol vasi.

* **Ubegel umobolnik.** Na planino pri Kranjski gori je prišel te dni ponoči mož srednjih let in pričel razbijati na vrata pastirske koče. Mlada pastirja, ki sta se nahajala v koči, sta mislila, da je prišel kak domačin ali pa turist in sta odprla, nakar je neznanec skočil vanju in ju pričel pretepati. Dečkoma se je posrečilo, da sta ušla in hitela na sosedno planino klicati na pomoč. Ker so tudi na tej planini le mlajši pastirji, si niso upali nazaj. Drugega dne popoldne so prišli domačini na planino in našli vse razmetano po koči, a živino razkropljeno po gozdu. Medtem je dospelo na planino tudi nekaj Koščev iz vasi Mline, ki so pripovedovali, da jim je pobegnil umoboln človek in da se je napotil v gore v smeri proti jugoslovenski meji. Po popisu, ki sta ga dala dečka, je bil razgrajšč nedvomno ubegli umobolnik.

* **Smrtna avtomobilska nesreča.** V nedeljo ob dveh zjutraj je prišel na policijsko stražnico v Šiški pri Ljubljani šofer Emerik Blacha in javil, da leži na cesti med St. Vidom in Šiško neznan, očitno od avtomobila pregažen mrtvec. Blacha se je nato s stražniki odpeljal na lice mesta. Ugotovilo se je, da je neznan mrtvec leta 1868. rojeni bivši gostilničar in posestnik Jurij Zorec s Toškega čela. V soboto 29. avgusta je bil izpuščen iz zaporov. Popoldne je popival v Šiški po raznih gostilnah in se nato zvečer vračal domov. Moral je biti zelo vinjen in je tako prišel pod kolesa avtomobila. Kdo ga je povozil, do sedaj še ni ugotovljeno. Šofer Blacha, ki je bil zaslišan, trdi, da ga je našel mrtvega na cesti. Baje je gostilničarja povozil velik črno pleskan avto z močnimi električnimi svetilkami. Policija je ukrenila potrebne korake, da izve za avtomobil, čigar žrtev je postal Zorec. Zorec je bil zelo razmesarjen. Pri njem so se našle razne listine, poleg tega 1000 Din gotovine in je izključeno, da gre za roparski umor.

* **Požar v Kapelah.** Nedavno je nastal v gospodarskih poslopih g. Ivana Pšeničnika požar. Vrlim gsilcem iz Velikega Obreža se je posrečilo požar omejiti, da ni bilo še večje nesreče.

* **Ustreljena medvedka.** Prošlo nedeljo je ustrelil v gozdu medvedko posestnik Janez Zupančič iz Tisovca pri Strugah (Dobropolje).

* **Obesil se je v Gaberju pri Celju 20letni hlapec Franc Kozobran iz Šmarja pri Jelšah.** Najbrže je izvršil čin zaradi omračenja uma.

* **Avtomobilna nezgoda pri Sv. Petru v Savinjski dolini.** Prošlo nedeljo je zadel šofer tamonjne kemične in lesne industrije v Dobrteših vasi s tovarniškim avtomobilom v drevo ob državni cesti. Avtomobil je precej poškodovan. Z avtomobilom se je vozilo več gospodičen, ki pa niso dobile znatnejših poškodb.

* **Samomor Slovenke v Zagrebu.** V Zagrebu se je s strahinjom zastrupila v hotelu neznana deklica, v kateri so pozneje spoznali Mihaelo Kernovo iz Škofje Loke. Kernova se je že pred dvema letoma hotela zastrupiti.

* **Strupene kače v Hercegovini.** Pred nekaj dnevi je v selu Djubranima nedaleč od Mostarja iskal Nikola Dabić v svoji kleti neko orodje. Nenadoma se je iz kota priplazila velika kača, sikajoča proti njemu. Dabić je pograbil velik kamen in ga vrغل vanjo, pa je ni zadel. Medtem se mu je kača ovila okoli noge, da je padel. Istotako ga je pičila v nogo in nesrečni dninar je bil že čez par minut mrtev. — V selu Slipičice pri Mostarju je na paši zaspala 12letna Milka Miličevićeva. Nenadoma pa je v spanju začutila hudo bolečino. Skočila je pokoncu ter prestrašena opazila veliko kačo, ki se je oddaljevala od nje. Deklici je leva noga silno otekla in le s težavo se je privlekla domov. Sirota je v groznih mukah umrla.

* **Gospodinje!** Ne samo za navadno perilo, ampak tudi za najfinejše tkanine uporabljajte le milo »Gazela«.

**Po vsej Sloveniji gre glas:
Le „Domovina“ je za nas!**

Srd na avtomobil

(Šaljiva dogodbica.)

Tihelj je bil možakar stare korenine. Posebno slast je imel do občudovanja novejših iznajdb, predvsem se je zanimal za avtomobile.

«To je voziček!» ga je pohvalil, kadar ga je zagledal. «Kakor blisk ti švigne — pokaže se, zapiska in odhiti...»

Tihljeva hiša je stala ob večji cesti, koder so dan na dan vozili avtomobili. Mož ni zamudil nobene prilike, vselej je prihitel na dvorišče, da se načudi bliskoviti vožnji in nagleda čudovitega voza. Marsikaj je bil pripravljen dati, če bi se mogel enkrat peljati za poskušajo v takem vozu.

Zaželjena priložnost se mu je nudila pomladnega dne. Lep avtomobil se je ustavil ob njegovi hiši; izstopil je šofer, da opravi važno naročilo.

Plaho se je bližal Tihelj avtomobilu ter ga začel občudovati.

«Zares, čuden stroj; menda ga žene sama peklerska sila...»

«Bencin, hočete reči?» je popravil šofer.

«Stavim, da se je na takem vozu peljal Elija v nebesa!»...

«Elija se je vozil v zrakoplovu», se je pošalil šofer.

«Aha, avtomobil drči le po zemlji, zrakoplov pa frči po zraku. A zato...»

«Tako je, očka. — Vi se gotovo še niste peljali brez konja, kajne?»

«Nisem, in dobro bi plačal, če bi mogel poskusiti...»

«Kako dolgo bi se pa radi vozili, očka?»

«Vsaj pol ure, gospod. In dobro bi plačal.»

«Nič ne stane. Kar sedite, pa bomo zleteli...»

Ponosno je sedel Tihelj na mehko sedalo, avtomobil je začel ropotati, nakar se je spustil v divji dir. Z nedopovedljivo naglico jo je rezal po ravnini, izginjal za ovinki ter puščal za sabo sela in vasi. Ves srečen je bil preprosti stavec in do smrti se bo spominjal tega znamenitega dogodka.

Slično brzi vožnji je potekel možaku določeni čas. Šofer je pogledal na uro in ustavil avtomobil.

«Zdaj morate izstopiti,» je rekel starcu, ki ga je brez odloga ubogal. Nato je zamahnil z roko in avto je izginil v daljavi.

Kmalu so se izkadili Tihelju prijetni občutki in tedaj se je zavedel polomije.

«Kako pa se imenuje ta vas?» je vprašal ženo, idočo po cesti mimo njega.

«Mošenik,» mu je odgovorila. «Včasih so jo imenovali tudi Žabnica, kar je žaljivo ter se radi tega opušča.»

«Žena, ali je daleč od tukaj do Podlesja, moje rojstne vasi?»

«O, daleč je, daleč,» mu je pritrdila. «Najmanj šest ur dobre hoje.»

«Šest ur!» se je prestrašil. «Tako daleč pride torej v pol ure ta nesrečni avtomobil!»

Jezno se je obrnil ter jo ubral po cesti proti gozdu. Tu je urezal palico, ob kateri jo je mahal domov s trdnim sklepom, da se nikdar več ne pelje z avtomobilom. Odslej ga ni več počakal na dvorišču in če ga je kdaj iznenadil ob cesti, mu je obrnil hrbet.

Soteščan.

Logaški polharji

«Nocoj gremo prvič. Ali greš?»

«Kam?»

«Gotovo ne po Matevževu hruške, ki so sicer res medene, ali hlače so nove; ne tvegam jih na italijanski žlici...»

«Da bi videl zadnjič Kalabreža, bi se gotovo nasmejal do solz. Veš, on se ni bal žice.»

«Kaj pa je bilo zopet?»

«Sinoči je prižvižgal prav na Kalce, da bi si pogasil žejo pri vodnjaku — mislil je pa vse nekaj drugega. Taki pa ne bodo cokoljali pri nas trave...!» je dejal Sokolov Janez, se stisnil za frčajo in čakal. Ni bilo dolgo — zaškripala je lestva. Tedaj se je stegnil Janez, sprožil desnico, prijel širokohladeža za vrat, ga stresel kakor mačka v žaklju, potem je pa vzel toporišče vil in ga vtaknil Kalabrežu skozi rokava. Da bi ga videl slamnati mož, bi mu rekel gotovo brat. Roke so mu štrlele vodoravno v stran, izza sukniča je molela palica od metle, na kateri je bil privezan bel robec — vdamo se! — in tako jo je moral mahati v svojo stražarsko kolibo. Ko so ga opazili njegovi sotrpini ob medli mesečini, kako se jim je približeval v obliki pošasti, so izginili v hišico, zaklenili vrata, nabili puške in obrnili cevi skozi line in špranje proti njemu. Eden je vlekel celó strojnico iz kota. Sedaj je bil pa kakor Marko v škripeh. Na vse pretege je začel kričati na svoje podložne vojake. Kmalu so se odprla vrata; po glasu so spoznali svojega poveljnika. Urno so priskočili in ga hoteli zanesti skozi vrata v stražarnico. Toda nesreča: olesenele roke niso mogli spraviti skozi vrata. Šele, ko so prinesli svetiljko, so opazili kol, ki mu je ravnal roki.

«Sedaj pač ne bo več prenašal lestve.»

«Tudi jaz menim istol!»

«Tak svet mir bo pred njim, da še nikoli takega,» se je nasmejal Mavharjev France, si ponovno prižgal tobak v pipi, potem pa potrepil Poprovega Janeza po rami in pristavil: «Poglej proti grajskemu parku, mislim, da popravlja Tone samostrine.»

«Aha, sedaj vem, da ste namenjeni na polhe,» je dejal Janez. «O, tega pa ne smem zamuditi.»

«Saj sem vedel, da sem napeljal vodo na pravi mlin,» se je nasmešnil France v kotu ustnic. «Veš, prav malo časa imamo, zato ti ne bom razkladal na dolgo in široko. Povem ti le: noč je dolga, mrzla tudi večkrat in dež ne spi vedno; želodec, ta pošast, tudi zasitnari. Pred solnčnim zatonom pa odidemo. Jaz bom šel itak mimo tebe.»

«Dobro, a glej, da ne prezreš naše hiše!»

«Ne boj se; ti pazi, da boš imel vse pripravljeno, pa gotova maša!»

In tako sta se razšla. France je odšel naravnost na podstrešje, pregledal vsako samostrino, če je v redu, tu in tam še kaj popravil in zložil počasi drugo za drugo v vrečo. Medtem je imel pa Janez več posla: osnažiti je moral stoletno lešerbo, pripraviti nekaj sadja, da ne bi zmanjkalo vabe, v nahrbtnik je natrpal krompirja; koncem konca je moral dobiti tudi steklenica svoje mesto. Še izza omare dežnik, «jur» imenovan, preko rame kožuh, na glavo širokokrajni klobuk, pa dobro bilo!

Ni še minilo četrť ure, je že priracal Janez s Petrom Kobilco in Smolovintarjevim Matevžem. Vsi štirje so jo mahali do Tičnice, kjer so čakali Toneta. Precej dolgo ga ni bilo. Končno je vstal Peter in ga poklical na vse grlo.

«Kaj se boš tako drl, kakor bi te cvrli!» se je oglasil Tone za bližnjim grmom, kajti tudi on je čakal in se jezil na netočnost. Vso krivdo je zvrnil na uro.

«Kaj pa nosiš tako repo s seboj?» mu je dejal Matevž. «Vseeno bi bilo, če bi zamašil žep s šavjem.»

«O, ti kurja smrt, zakaj se pa nisi precej oglasil; saj si nas moral slišati. Na ušesih gotovo nisi sedel,» je zagodrnjal Janez, kajti solnce je padalo vedno bolj.

Še nekaj časa so se prepirali, dokler niso prišli do zaključka, da so krivci vsi in nihče. Zapalili so pipe, da se je kadilo za njimi kakor iz dimnika, kadar peče farovška kuharica, in vsem je bilo ustrezno. Da, tobak jim je privezal duše. Res, da se kregajo Špele in Katre, kadar otresajo pepel kar na sredi hiše, ali stara navada železna srajca!

Pot je krenila v gabrovino. Po tleh so se sprehajale sence, včasih je tudi katera zaplesala

okoli debla, posebno pod samečimi hrasti. Gozd njih radovednežev je bilo obilo: med grmovjem so smukale taščice, po vejicah so se zibali kraljički in seničice. Tam je smuknila veverica — iskala si je ravno varen kotiček, kjer bo prenočila. Tu je zopet prhnila šoja med vejicami in začela kričati na vse pretege. Kmalu bi mislili, da jo kdo dere na meh.

Polharji so obstali in vlekli glasove na ušesa.

«Letos bo pa dobra s polhi,» je dejal Mavharjev France, najstarejši polhar v družbi. «Samo poslušajte, kako šumi v Kolišah vejic!»

«Kaj pa naj to pomeni?» je vprašal Poprov Janez.

«Glej ga, glej, mar ne veš, da se premetavajo polhi po vejah. Le poslušaj, kako kihajo in cvili. Še Jakova harmonika ne bi spravila iz sebe tako milih, viž,» dasi ima že veliko koncertov v glavi.»

«Kar pripravimo!» je dejal Peter, vrgel vrečo na tla, stopil k leskovemu grmu, si vrezal dolgo in debelo šibo, vzel v roko samostrino, nadrl na lesen jeziček košček hruške, potem pa vse skupaj na palico in k bližnji bukvi! Ravno tak je bil kakor mežnar, kadar gre na žagred pobirat uboge pare. Drugo tako puščico je obesil na lesniko, ki je čepela v meji in se že grbala. Tretja je dobila svoj kotiček na debeli veji, s katere je bil prehod na bližnjo smreko, kajti pod hrastom je ležalo polno sveže ogledanega želoda. Stari grčar je imel polno lukenj. Pred vsako je postavil dvojak. Tako so nastavljali polharji naprej in naprej. Peti tovariš je šele sedaj pripihal, prej ni utegnil, ker je moral dokončati svoje delo. Ej, ta je bil šele pravi nastavljač. Tako mu je šlo, kakor da bi trl orehe.

Gosti oblaki dima so se pričeli valiti po gozdu in se poskušali dvigniti, a se jim ni dalo, kajti njihova svileni griva je bila pretežka. Švignili so rdeči plameni, obliznili smrečevje, da je zacvrlo; zagorela je grmada, katero je nanosil Janez med tem časom, ko so imeli drugi opravke.

Solnce se je nagnilo proti zatonu. Zlati solnčni žarki so dogorevali in kmalu se je prižgala večerna zarja, ki je okrvavila vse nebo. Nemirni oblaki so valovili proti Smolevču, se raztegali v dolge štrane, bežeče preko Medvedjega brda v nedogledje. A tudi ta škrlat se je jel polagoma topiti v sinjino in mrak je razprostrl svoje peroti nad pokrajino. Kmalu je priveslal mesec s svojim svitom.

Vsi polharji so se že vrnili k ognju. Radostno so se jim smehljale oči.

«Mislim, da bomo dobili nekaj repov,» je dejal Peterček. «Vse pa že ne privoščim hudobcu, da bi jih stlačil v svojo malho! Tisto pa ne. Kje naj bi dobili potem mast za ozeblino?»

«Šentani debeluh, za enkrat sem vam podtaknil trideset mišnic, v eno se bo le zmotil kateri. Stari Boštjan je večkrat rekel: 'Misli na bokal manj, da boš dobil bokal več!' tega se tudi jaz vedno držim. Prenaglit se ne maram. Mi že vemo, kar nas je Petrovičev. Dobro doto možgan nam je zapustil rajni Peter, preden je odšel pred nebeška vrata, kjer so mu dali ključ od hišnih vrat in bukvice za odpustke.»

«Kaj boš govoril!» je menil Kobilca. «Ni še dolgo, odkar so bili v Cirkovski vasi kapucini. Tako so kričali s Tabra, da so se tresle kar Velike bukve nad Klancem. Može so bili pa še precej pošteni. Res, da so stavili odpustkom precej visoke cene, ali kdor je malo pobarantal, so mu pa tudi odbili kako paro, devičicam pa tudi dinarček. Ako že ni bilo drugače, so pa zaniči so ji ga dali pa sto. Saj je vseeno: pokora ali pokorica, razlika je le ta, da trpi pri enem žep, pri drugem pa hrbet...»

Ogenj je polegel. Niso dokladali več, ampak razvezali so vreče in nametali na razgrnjeno žerjavico krompirja, potem ga pa zagreblili. Še je kdo uganil katero o čarovnicah, vragu in drugih strahovih, da je bilo prav kratkočasno. Kmalu se je približal kazalec na žepni uri do številke desete. Takrat je zanetil vsak polhar svojo lešerbo, vrgel žakelj preko rame in odšli so po-

Poslušaj, bebica moja!

Da je perilo lepo bleščeče in
ima prijeten vonj, se mora
prati vedno le z „GAZELA“-
milom, ki je najboljši do-
mači izdelek.

GAZELA MILO

pisali na „pildek“ petdeset dni odpustka, v res-
birat. Vsak je imel nastavljenih preko trideset
pasti, ali vedel je za vsako, kje se nahaja. Po-
birati so pričeli na najbolj oddaljenem koncu, da
je bila kratkočasnejša pot vrnitve.

Posebno oprezno so se spravili k prvi samo-
strini; kakršen začetek, tak konec. Matevž je že
dobro zadel: polh se je premetaval po škatli, le
priprti rep mu je mahadral ob robu. Pomišljaj
ni dolgo, ampak je vrgel vse v vrečo, pa je bilo.
Tako delo se opravlja, ko je bolj čas, ker polh
je tudi prebrisan in pokaže zobe. Pri drugi skri-
njici je držal pa pokrov polha za vrat. Truplo je
bilo zvito, ker se je upirala mrežina ob rob škatle;
iztrgal se le ni! Kar kes je moral obuditi, dosti
časa itak ni več imel. Tretja in četrta skrinjica
sta bili zaprti, le nekaj dlačic je bilo na njih za
spomin in jezo. Ob tem je zagodrnjal Matevž, ker
je pozabil zabiti na pokrov nekaj prištipljenih
žebčev, ki bi se zagrizli ob udaru pokrovke polhu
za vrat in mu zakričali: oho, nikamor! V na-
slednji je eden breal — ravno kar ga je moralo
prijeti. Na lesniki, kjer je bilo največ upanja, sta
bili nastavljeni dve, a obema je bila požrta me-
dena hruška. Tu se je polh pošteno obilnil, ko
je zapuščal ta hlevček, Matevžu pa pokazal figo.
Pasti pa niso pobirali, ampak so jih sproti zopet
nastavljali na isto mesto, ker drugi pregled se
je vršil ob jutranjem svitu.

Polharji so se vrnili šele po preteku dveh
ur, ker pregledovanje je bilo zelo naporno. Ali
vreča je bila vsakemu do četrte polna.

Krompir se je tudi že spekel ta čas. Odgrnili
so žerjavico in ga izgrebli. Prav teknil jim je.
Ko so se okrepčali, tedaj se je pričelo šele pravo
delo. Nikdo ni ostal pri ognju. Iz vseh delov
gozda so vlekli skupaj dračje, da je zagorela
prava grmada. Na njo so nadeli še bukovih de-
bel, ki so ležala prav blizu kakor nalašč. Tudi
smrekovi parobki so dobro došli. Ko je bil ogenj
do dobra urejen, so polegali okoli njega in zaspali.

Vse je bilo tiho in mirno. Včasih je zapraske-
tal ogenj. Gosti oblaki dima so se dvigali navpik,
kakor ogromni steber.

Ko so se prebudili polharji, so si poravnali
kosti, katere so se bile skrivale na trdem ležišču
smrekovih vej.

Pričelo se je daniti. Že so se opazile močne
konture drevja.

«Hej, zaspanč!» je pocukal Janez Kobilco za
peto, da je skočil v polsnu meter visoko, kakor
da bi ga pičil gad. «Sedaj je pa že čas, saj nisi
doma pri starih!»

Kobilca je bil že na nogah. Skoro prvi je za-
čel metati polhe v vrečo. Ko je bilo vse pobrano,
je imel vsak preko pol vreče samih polhov. Lov
je bil izredno bogat.

Mahnili so jo proti domu. Ko so prišli izven
gozda, se je vzdignil tak silen piš, da drug dru-
gega niso slišali, dasi so si vpili kar na ušesa.
Ko so prišli do Štrukljeveca, so pospešili korake.
Kar plane iz smrekovega gozdiča nasproti njim
orožnik in zakriči z odločnim glasom: «Sto-o-oj!»

Polharji so obstali.

«Roke kviškul!»

Nekateri so dvignili obe roki, drugi pa le eno,
kakor je že kdo nosil.

Zopet nov ukaz: «Obe roki!»

Polharji so dvignili obe roki; palice niso ho-
teli metati ravno proč.

«Palice iz rok!» je sledilo zopet.

Izpustili so jih.

Orožnik je začel piskati na piščalko in s tem
klicati svojega tovariša, ki se je še nekje po-
tikal, da bi mu prišel na pomoč, a ni ga bilo.
Oddal je strel.

«Pravi sodni dan je!» je zastokal Tone.

Ves razpraskan se je privlekel iz smrekovega
gozdiča drug orožnik. Skupno sta stopala naprej
s puškami pred seboj in z noži na njih.

Ko sta stala že tik polharjev, sta začela oti-
pavati njihove vreče: «Kaj je tu?»

»Pasti za polhe!» se je odrezal Matevž!

«In tu?»

«Polhi!» se je nasmejal Janez!

«Pa v nahrbtniku?»

«Tobak gotovo ne — za enkrat še nismo tiho-
tapci, da bi hodili preko meje... Nekaj prismo-
jenega krompirja nam je ostalo in tega nesem!»
je dejal Peter.

Tedaj se je odprlo v glavi orožnikoma, da sta
zadela na nepravde tihotapce. Prej resna obraza

sta se jima sedaj razlezla v smeh in dejala sta:
«Še nikdar se nisva tako speljala na led!»

Polharji so jima pa odvrnili: «Tudi mi še
nismo doživeli kaj podobnega.»

Poslovili so se in vsak je odšel smeje po svoji
poti. Albin Čebular.

ZANIMIVOSTI

Zanimivo razlaganje sanj

V spanju često sanjamo stvari, ki so se nam
dogodile čez dan ali prej kdaj v življenju, često
pa se nam prikažejo tudi takšne zmešnjave, ki
jih nismo v resnici nikoli doživeli, pa tudi Bog
obvari, da bi jih. Komu izmed nas se še ni
sanjalo, da je naenkrat padel iz višine, da leti
po zraku ali pa zaide v takšno opasnost, da od
groze ne more niti zakričati. Vse take in slične
sanje pa k sreči končajo na ta način, da se ne-
nadoma prebudimo in nam le še sree močnejše
bije od prestanega strahu. Odkod izvor in povod
takim sanjskim doživljanjem?

Zelo zanimiva so tozadevna izvajanja nekega
nemškega učenjaka, ki trdi, da so vse take sanje
tako rekoč podedovane od davnih, davnih pred-
nikov. Izvajanja nemškega učenjaka se pač prav
zabavno čitajo, dasi niso verjetna ali vsaj ne
verjetna v vsem obsegu.

Marsikateri naš prednik v prazgodovinski
dobi je s svojo družino stanoval na drevju, kjer
se je skrival pred divjimi zvermi. Na drevju je
tudi spal in tako se je večkrat zgodilo, da je v
spanju padel na tla. Njegova prestrašenost je v
takem trenutku bila tako močna, da so jo podedo-
vali tudi njegovi otroci in po njih mi. Odtod se
dā razlagati, da tudi mi včasih v sanjah pademo
— a si nikoli ne zlomimo vratu. Kdor si je v pra-
dobi pri taki priliki zlomil vrat, je bil mrtev in
ni imel več otrok, katerim bi mogel dati v du-
ševno dediščino te sanjske občutke padanja z
nesrečnim izidom. Zato po mišljenju učenjaka ne
sanjamo nikdar o padanju z nesrečnim koncem.

Toda naši sanjski doživljaji imajo po prepri-
čanju nemškega učenjaka svoj izvor še v daleko
prejšnji dobi, ko so se človeška bitja še razvijala
iz mnogo nižje stoječih živih stvorov. Zamisliti
se je torej treba, da so naši predniki v prvotni
dobi bili dvoživke, ki so plaval po vodi kakor
velike žabe. In zdaj se spomni, čitatelj, da se ti
je gotovo že sanjalo, kako si letel po zraku kakor
ptič ali plaval liki žaba. Letanje po zraku pa ni
nič drugega kakor plavanje. Tudi riba ali žaba
pod vodo leti prav za prav enako kakor ptič v
zraku. Zato imajo po mišljenju učenjaka naši
sanjski doživljaji z letanjem po zraku svoj izvor
v tisti dobi, ko so se naši predniki v obliki ve-
likih žab zaganjali po vodi in pod njo. Veselo se
to čita, kajne, dragi čitatelj, a malo težko nam
je verjeti, da bi bili naši predniki velike žabe.

Nadalje večkrat sanjamo, da ne moremo za-
kričati. Tudi to ima svoj razlog v omenjeni raz-
vojni dobi. Pod vodo se ne dá kričati, pa bila
opasnost še tako velika. In sanja se ti lahko, da
se pretepaš z nasprotnikom, da z vso močjo udar-
jaš po njem, a vendar udarci nič ne zaležejo.
To izvira enako iz tistih dob, ko so naši predniki
pljuskali pod vodo in udarci po nasprotniku, ki
se nahaja v vodi, navadno ne zaležejo mnogo.

Naše letanje v sanjah je posebno zanimivo
po tem, da ne krilimo kakor ptica, marveč gib-
ljemo predvsem z nogami, kakor pri plavanju,
odnosno kakor plavajo žabe. In se čutimo v zraku
popolnoma varne, brez bojazni, da bi zdrknili iz
višine na tla. Daljina, ki jo v sanjah preletimo,
ni nikoli tako dolga, kakor bi jo dosegel ptič,
marveč jo preletimo počasi, s hitrostjo navad-
nega plavanja.

Vsa ta izvajanja nemškega učenjaka o sanjah
se sicer lepo skladajo z navedbami o razvoju
človeškega bitja, glede verjetnosti pa smo že iz-
razili svoje dvome. Vsekakor so sanje ter njihova
nastajanja še vedno ena največjih zagonek, s
katero si mnogi znanstveniki belijo glave.

× **Zločin slaboumneža.** V Genovi se je pripetila te dni strašna žaloigra. Poštni sluga Ludovik Giacona, ki je bil že dvakrat v blaznici in nazadnje odpuščen kot neopasen, je zgrabil na ulici petletnega sinčka nekega zasebnega uradnika ter ga vrgel preko zida v globočino petnajst metrov. Prestrašeni oče, ki je z neke klopi gledal dogodek, je hitel po stopnicah navzdol, a je našel sinčka že mrtvega. Množica je hotela poštne slugo linčati in le z velikim trudom se je posrečilo policiji iztrgati možaka ljudski razburjenosti. Na policiji je izjavil Giacona, da je hotel dečka samo prestrašiti in da njegov namen ni bil slab. Nenadoma pa da ga je prijelo poželjenje po moritvi in je dečka izpustil v globočino. Pozneje je Giacona preklical to izjavo in menil, da je hotel napraviti samo šalo. Več iz njega niso mogli izveči, ker je kmalu nato zapadel v stanje duševne zmedenosti, na kar so ga prepeljali v blaznico.

× **Kako umiramo.** Vsako leto umrje na vsem svetu 33 milijonov ljudi; dnevno torej 91.554, na uro 3736 in na vsako minuto 62. Povprečno živi človek 38 let; četrtna vsega človeštva umrje pred sedmim letom, polovica pa pred 17. Od vsakih 10.000 ljudi doseže le eden starost sto let, od 500 ljudi eden 90 let in od vsakih 100 ljudi na svetu le po eden 60 let.

× **Obupna borba s strašno kačo.** Mlad naseljenec v indijski provinci Asam je napravil sprehod v okolico, ne verujoč onim, ki so ga svarili, naj nikar ne hodi sam okoli, ker je po vsem okolišču polno strupenih kač. Ko je šel brez skrbi po polju, sta se pojavili naenkrat pred njim dve veliki kači kobri. Pik te kače povzroči takojšnjo smrt. Naseljenec ni imel nobenega orožja s seboj, ko sta se obe kači postavili kvišku, da se vržeta nanj. Kdor se hoče rešiti iz takega položaja, mora imeti zdrave živce. Naseljenec je ostal k sreči hladnokrvn. Vedel je, da treba bežati z vso silo. Tekel je, ali večja izmed obeh kober ga je zasledovala, piskala za njim in že mu je bila tako blizu, da ga zdajci pograbl. V zadnjem trenutku, ko se je kača baš z najhujšo močjo zagnala za njim, je skočil v stran. Ker pa ga ni zadela, je tekla še par metrov naprej in nato šele se je obrnila. V tem trenutku je pograbl naseljenec na tleh kos debela, ki je slučajno tam ležal, in ko se je kobra znova vrgla proti njemu, jo je udaril in jo močno zadel na glavo. Kobra je bila omamljena in je zlezla v neko luknjo. Manjša kača, ki je bila najbrže samica in je boj samo gledala, je nato bliskoma izginila.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Nesporazumnost.

Preprosti mamici je umrl sinček, katerega spomin je hotela ovekovečiti; zato se je podala v tiskarno, da naroči mrtvaška naznanila. Na vprašanje po ceni, ji je odgovoril vodja tiskarne, da stane vsak centimeter tiska 5 dinarjev.

«To bo pa predragol!» je ostrmela. «Pomislite, fant je meril celih 120 centimetrov!»

Pojasnilo.

Gospa: «Sprejem vas v službo pod pogojem, da fantje ne bodo zahajali v hišo...»

Mladenka: «Oprostite, gospa, saj bodo prihajali k meni...»

Pomota.

Gospa (služkinji, ki je stregla pri gostiji): «Sram vas bodi, da ste tako nedostojno oblečeni! Ali ne vidite, da imate raztrgane nogavice?»

Služkinja: «Ob, ne zamerite, milostiva, v naglici sem obula vaše...»

A, tako...

Ožbovi: «Kaj, že tri leta imaš ta klobuk? Pa se vidi, kakor da je nov.»

Gasper: «Da, tri leta sem ga nosil; dvakrat je bil očiščen, enkrat polikan. Včeraj sem ga pa v gostilni zamenjal z novim.»

Stotnikov kanarček.

Stotnik avstrijske armade, ki je preživel svetovno vojno v zaledju, je imel kanarčka, na katerega je bil silno ponosen. Nekega dne je dobil povelje, da mora nemudoma odpotovati.

«Pazite na kanarčka kakor na svoje lastno oko,» je naročil strežniku pred odhodom.

Strežnik je imel v stotnikovi odsotnosti druge opravke in ptič je zaradi pomanjkanja živeža poginil v nekaj dnevih.

Tega se je zanikrni strežnik silno prestrašil. Iz najtišje globine svojega razuma je izbral misli, kako bi nadomestil neprijetno izgubo.

Sprehajal se je ob vaškem ribniku, kjer je zapazil mlade, nedavno izvaljene goske.

«Med temi živalcami in kanarčkom ni posebne razlike,» si je mislil; ujel je eno, jo nesel domov ter jo je zaprl v kletko. Pridno ji je donášal hrane in vode in goska je rasla, da je bilo veselje.

Ko se je vrnil stotnik, je bilo njegovo prvo vprašanje po kanarčku.

«Gospod stotnik, javim pokorno, tako se je zredil, da ga je polna kletka,» se je pohvalil, csamo peti je pozabil.»

PREKLIC.

Podpisani Jože Lovšin iz Sodražice št. 45 preključem in obžalujem besede, ki sem jih govoril proti Francetu Čampi, pos. sinu iz Sodražice 122 kot neresnične.

Jože Lovšin.

MALI OGLASI

Sreča Vas išče! Preskrbite si srečke!

Efektna loterija Narodno-kulturnega društva Mala Nedelja. — 300 dobittkov v vrednosti 15.550 Din. — Zrebanje nepreklicno 15. novembra 1925. — Srečka stane samo 5 Din. — Kupujte in naročite takoj srečke pri Narodno-kulturnem društvu v Mali Nedelji. 52

Po zelo znižanih dnevnih cenah

si lahko nabavite raznovrstno manufakturno blago za ženske in moške obleke ter k temu spadajoče potrebščine, nadalje vseh vrst galanterije kakor tudi špecerijsko blago in železnino pri R. Rutnerja nasledniku, Vrhnika. V zalogi vse potrebščine za šivilje in krojače, katerim dajem poseben popust. — Postrožba točna in solidna. 42

Pozor, kmetovalci!

Došli so vsa-kovratni poljedelski

stroji, katere

dobite najceneje pri tvrdki 68

FRANC HITTI, LJUBLJANA, M. rlinova cesta štev. 2.

Jugoslovanski kreditni zavod

v Ljubljani, Marijin trg št. 8

sprejema hranilne vloge in vloge na tekoči račun ter jih obrestuje

najugodnejše.

Vezane vloge obrestuje po dogovoru. Podeljuje proti dobremu poročstvu osebne, trgovske in obrtne, posebno kratkoročne kredite.

Žagmojster

68

z večletno prakso, specialist za rezanje bukovine, se sprejme. Istotam se odda mesto lesnemu manipulantu z dobro večletno prakso.

Ponudbe na lesno izvozno družbo

Dolenc-Hudovernik-Javornik,
Ljubljana, Beethovnova ul. št. 6.

!! Poravnajte naročnino !!

J. STJEPUŠIN
SISAČ

priporoča 9

boljše tamburice, strune, partiture, šole in ostale potrebščine za vsa glasbila
Odlikovan na pariški izložbi

Kdor rad čita lepe povesti, naj naroči priljubljene romane „JUTRA“

Do sedaj so izšli sledeči:

Roman po ustnih, pisanih in tiskanih virih

Pater Kajetan

Cena broš. Din 30.—, vez. Din 40.—, po pošti 2 Din več.

Tigrovi zobje

Cena broš. Din 30.—, vez. Din 40.—, po pošti 2 Din več.

JEAN DE LA HIRE:

Lucifer

Fantastičen roman v VI. delih. Cena broširano Din 45.—, vez. Din 55.—, po pošti Din 2.— več.

PEREAL CUENDAS:

Veliki inkvizitor

Zgodovinski roman iz dobe španske inkvizicije
Cena broš. Din 30.—, vez. Din 40.—, po pošti 2 Din več.

HARRY SHEFF:

Hči papeža

Zgodovinski roman, ki popisuje krvoločnost in nenravno življenje papeža Aleksandra VI., njegovega sina Cezarja in hčerke Lukrecije Borgije.
Broširano Din 30.—, vezano Din 40.—, po pošti 2 Din več.

CLAUDE FARRERE:

Gusarji

Zgodovinski roman iz življenja morskih roparjev v XVII. stoletju. Cena broš. Din 20.—, vez. Din 30.—, po pošti Din 2.— več.

FR. HELLER:

Blagajna velikega vojvode

Roman. Broš. Din 15.—, vez. Din 25.—, po pošti 2 Din več.

FR. HELLER:

Prigode gospoda Collina

Saljiv detektivski roman iz velikega sveta. Cena Din 10.—, po pošti Din 2.— več.

Knjige se naročajo pri upravlštvu „Jutra“ v Ljubljani, Prešernova ulica 54.